

כ"ח תשרי תשע"ח
18 באוקטובר 2017

לכבוד
מנהלי בתי הספר התיכוניים
מנהלי החטיבות העליונות
מנהלי חטיבות הביניים

שלום רב,

הנדון: התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב הנבחנים בשנת הלימודים תשע"ט (מעקב והגשת תיקים לוועדה בתשע"ח)

המסמך שלפניכם מנחה את צוותי החינוך בבתי הספר בבואם לדון בבקשות להתאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות. המסמך מציג עקרונות להתבוננות על נחיצות ההתאמות בדרכי ההיבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב. זאת, תוך התייחסות לרצף החינוכי כולו, והדגשת מקומו של כל הצוות החינוכי: מחנכים, מורים מקצועיים, יועצים, רכזי לקויות למידה ובעלי תפקידים נוספים. ככל שהתהליך יכלול מעורבות של אנשי צוות רבים יותר, תתקבל החלטה מקצועית יותר. שיתוף פעולה זה בין בעלי התפקידים השונים, יאפשר התארגנות מיטבית והינו חלק אינטגרלי מהתהליך החינוכי בכל הקשור בטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב. בנוסף, קיימת חשיבות שגם התלמידים וגם הוריהם יהיו מעורבים. העקרונות הבסיסיים לבדיקת הזכאות להתאמות בדרכי ההיבחנות, הם אלה המוכרים לכם משנים עברו. יחד עם זאת, כבכל שנה, אנו מקפידים לרענן את הנהלים, לדייק אותם, להבהיר נושאים שלא היו ברורים ולהצביע על שינויים, במידה שיש. אנו חוזרות ומדגישות כי הצוות החינוכי בבית הספר מצופה לקבל החלטות בעניין תלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב, כשהחלטות אלה נשענות בראש ובראשונה על חוות דעת מקצועית של מורי בית הספר ונתמכות על ידי אבחון, ולא להיפך. מהניסיון שהצטבר עולה כי המידע שנשלח אליכם ממטה האגף הנו בעל חשיבות מרכזית בעת הדיון לבדיקת הזכאות להתאמות בבחינות בגרות. על כן, עם קבלת החוזר אנו ממליצות מאוד שהנהלת בית הספר והצוות החינוכי המוביל יעיינו בנהלים בצורה קפדנית, טרם ההערכות לקראת בדיקת נחיצות ההתאמות והגשת בקשות לוועדה המחוזית. במידה שיש נושאים שאינם ברורים לצוות, חשוב לערוך בירור עם מדריכי לקויות למידה המחוזיים.

1

בנוסף, ברצוננו לשתף אתכם כי במהלך שלוש השנים האחרונות שקדנו על בניית תכנית מערכתית, שתהווה מענה הולם לאיתור וטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב וריכוז ושתהיה חלק אינטגרלי מהתהליך החינוכי הבית ספרי. אנחנו שמחות ואף נרגשות מאוד לבשר לכם על יישום פיילוט התכנית החדשה:

מלקויות ללמידה - התוכנית המערכתית לטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב.

התכנית "מלקויות ללמידה" משנה את המיקוד ממתן התאמות להיבחנות, למיקוד בדרכי הוראה ולמידה. מתהליך של אישור התאמות בתיכון, לעבודה מתמשכת ורציפה במשך מספר שנים, תוך חיזוק הצוות החינוכי שילמד להכיר את הקושי של תלמידים עם לקות הלמידה, לזהות את הכוחות שלהם, לאתר מענים חלופיים לדרך הלמידה ולציידם בכלים ואסטרטגיות למידה, שיסייעו להם להתמודד עם הקושי שלקויות הלמידה יוצרת עבורם. התכנית כוללת איתור וטיפול בתלמידים עם לקות למידה ובנוסף, הסדרת התהליך האבחוני לקראת בחינת הזכאות להתאמות בדרכי ההיבחנות בבחינות הבגרות, כבר בכיתה ט'.

בנוסף לחיזוק המקצועיות של המורים והקניית מיומנויות לטיפול בתלמידים, תכנית זו תפתח דרך חדשה לכל התלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב בדרך התמודדותם עם הלמידה ועם ההיבחנות ותסייע להם במימוש יכולותיהם בעתיד. היא תקטין את הנשירה שלהם מהמערכת ותרחיק אותם מהסכנה להיכנס למעגל הסיכון.

תהליך זה הנו תהליך מורכב הנבנה במשותף עם גורמים רבים מהמטה ומהשדה. לפיכך הוא יתבצע בהדרגה, כאשר בכל שלב תעשה למידה בונה שתאפשר הפקת לקחים ודיוק התכנית בהמשך. יישומה של התכנית "מלקויות ללמידה" יחל בחטיבות הביניים, בכיתות ז' ב-15 רשויות מקומיות כבר בשנת הלימודים תשע"ח בליווי ותמיכה מקרוב של אגף לקויות למידה והאגף לחינוך על יסודי. בהמשך תתבצע הרחבה והטמעה בכל הארץ.

אנו מקוות שכמונו, גם אתם רואים במהלך זה צעד משמעותי וחשוב לעידן חדש בו ההתערבות, הטיפול וההתקדמות של התלמיד קודמים לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות. אנו מאמינות שתכנית זו תסייע לתלמידים עם לקויות הלמידה לעבור ממי שהיו למי שהם רוצים להיות ולצוותים החינוכיים להיות משמעותיים במסע זה של התלמידים.

בכל שאלה ניתן להיעזר בצוות המדריכים של האגף ללקויות למידה והפרעת קשב.

בברכת שנה טובה ופורייה.

לילי טלדן
ממונה על מערך תהליכי אבחון והתאמות
אגף לקויות למידה, שפ"י

דני ז'ורנו
מנהלת אגף לקויות למידה
והפרעת קשב, שפ"י

העתק:

מר שמואל אבוהב, המנהל הכללי של משרד החינוך
גב' מירי נבון, סגנית מנהל המינהל הפדגוגי וממלאת מקום מנהל המינהל הפדגוגי
דר' משה וינשטוק, יו"ר המזכירות הפדגוגית
ד"ר עופר רימון, מנהל מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
מנהלי מחוזות
גב' חנה שדמי, מנהלת אגף א' שפ"י
גב' דסי בארי, מנהלת אגף א' לחינוך על-יסודי
מר דויד גל, מנהל אגף בכיר בחינות (פדגוגי)
גב' סימה עובדיה פורצנל, מנהלת אגף יישומי חוק ומדיניות במערכת החינוך ויו"ר ועדת ערעורים
גב' רחלי אברמזון, מנהלת האגף לחינוך מיוחד
מר חיים מויאל, מנהל אגף א' לחינוך לילדים ונוער בסיכון
ד"ר חוה פרידמן, מנהלת אגף פסיכולוגיה, שפ"י
גב' אלה אלגריסי, מנהלת אגף יעוץ, שפ"י
מר רן ארז, יו"ר ארגון המורים
גב' יפה בן דוד, יו"ר הסתדרות המורים
מר מירום שיף, יו"ר ועדת לקויות למידה בפורום ועדי ההורים
גב' דבורה ראנד, מנהלת חטיבה יישומים בחינוך
רפרנטים לקויות למידה - יושבי ראש ועדות מחוזיות
יושבי ראש ועדות התאמה מחוזיות
מר צביקה יערי, רכז פורום אבחון ולקויות למידה, אגף פסיכולוגיה

נהלים להתאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות-

לתלמידים הנבחרים בשנת הלימודים תשע"ט

תוכן העניינים

- א. כללי
- ב. קווים מנחים שיוכלו לסייע לצוות החינוכי בעת הדיון באישור הבקשה בוועדה הבית ספרית ו/או קבלת החלטה להגשה לוועדה המחוזית.
- ג. פירוט ההתאמות בהיבחנות שניתן לבקש עבור תלמידים עם לקויות למידה/הפרעת קשב.
- ד. הבהרות להתאמות על פי מקצועות.
- ה. נוהל הגשת הבקשות לוועדות התאמה מחוזיות.
- ו. לוח זמנים להגשת בקשות להתאמות בדרכי היבחנות לוועדות התאמה מחוזיות עבור תלמידים **הנבחרים** בבחינות הבגרות בשנת הלימודים **תשע"ט**.
- ז. וועדות ערר
- ח. אגף הבחינות וועדת חריגים.
- ט. תרשים להתאמות בדרכי היבחנות.
- י. נספחים - נספחי חובה, נספחי מידע ונספחי רשות.

נספחי חובה (1-4), (8-13) נספחי מידע (5-7)	נספחי רשות נספחים אופציונליים - מסמכים המסייעים לצוות החינוכי
נספח 1 - רשימת מסמכים והתאמה המבוקשת נספח 2 - טופס ריכוז בקשות נספח 3 - טופס הפנייה לוועדה מחוזית נספח 4 - ויתור סודיות נספח 5 - כתובות נספח 6 - תמצית דיון בוועדה הבית ספרית נספח 7 - סטנדרטים לבחינה בע"פ נספח 8 - ערעור נספח 9 + 9א - מתמטיקה בעברית ו ערבית נספח 10+10א - ערבית / עברית : הבנה, הבעה ולשון נספח 11+11א - דיווח למורה בעברית ו ערבית נספח 12 - שאלון למורה לאנגלית נספח 13 - בקשה לשעתוק בלבד	נספח א 1, א 2, א 3 : שאלון איתור ראשוני (למורה , לתלמיד , להורה) נספח ב - מחונן למורה נספח ד - הודעה להורים

1. חוזר זה מפרט את ההנחיות לאופן הטיפול בבקשות להתאמות בדרכי היבחנות עבור תלמידים עם לקויות למידה/הפרעת קשב הלומדים בשנת הלימודים הנוכחית- תשע"ח ונבחנים בשנת הלימודים תשע"ט, את כל סוגי ההתאמות שניתן לאשר, הגורם המוסמך לאישורן ואופן הגשתן. הנהלים כוללים הנחיות עקרוניות, תרשים להיערכות בית הספר ופירוט השלבים הכלולים בתהליך הדיון בהתאמות בדרכי היבחנות, כמו גם לוח זמנים להגשת הבקשות.

על מנת לסייע בעבודתכם המקצועית, עומדים לרשותכם נספחים רלוונטיים ואופציונליים לשימוש, שצירפנו לנהלים (נספחים א', ב', ד').

ההחלטה על אישור שימוש בהתאמות בדרכי היבחנות הינה החלטה בעלת משמעות חשובה לתלמיד, לטווח המידי ולטווח הארוך. לכן, יש לשקול היטב את מידת הצורך במתן אישור מסוג זה. בתהליך אישור הבקשה, האבחון המקצועי (דיקטי או פסיכודיקטי) הינו חלק ממכלול המסמכים שצריכים להיות מונחים בפני הועדה הדנה בבקשה. עם קבלת האבחון בבית הספר, קיימת חשיבות רבה לשיח עם התלמיד והסברה לגבי חשיבות ההתנסות הלימודית, רכישת אסטרטגית התמודדות והבהרה לגבי חלקו של האבחון כחלק ממכלול, הנבדק לגבי נחיצות ההתאמות.

2. שינויים והדגשים

א. שימוש במילונית אלקטרונית באנגלית- השימוש במילונית האלקטרונית באנגלית הותר לכלל התלמידים, לכן השימוש בה אינו מהווה התאמה בדרכי היבחנות. להלן [קישור למסמך](#).

ב. הכתבה/הקראה לבוחן ניטראלי (באנגלית השמעת שאלון או הקלדת/הקלטת תשובות)- אישור ההתאמות הללו הינו בסמכות הוועדה המחוזית בלבד. כאמור, החל משנת הלימודים תשע"ז, את כל הבקשות להקראה/הכתבה יש להגיש לדיון בוועדה המחוזית (נדרש אבחון דיקטי או פסיכודיקטי).

ג. הקלדה על מחשב באמצעות ה- iTest במקום הכתבה לבוחן ניטראלי-

בשנת הלימודים תשע"ז הוחל ביישום פיילוט בו התאפשר לתלמידי תיכון עם לקויות למידה, אשר אושרה להם ההתאמה של הכתבה לבוחן ניטראלי, להיבחן בהתאמה זו באמצעות הקלדה על גבי מחשב במקצועות ספרות והיסטוריה בבתי הספר הממלכתיים. הליך זה יתרחב בשנת הלימודים הנוכחית- תשע"ח במועד חורף וקיץ ויחול גם על מקצועות רבי מלל נוספים ובכלל המגזרים. קיימת חשיבות רבה לתרגל עם התלמידים את בחינות ההדמיה (לתלמידים שאושרה להם ההתאמה הכתבה לבוחן).

- ד. **ביטול ההתאמות: הכתבה לבוחן ניטראלי ושעתוק**- בסוף תהליך מדורג של שנתיים והתנסות של ארבעה מועדי בחינות, **בשנת הלימודים תשע"ט** ההתאמה: הקלדה על מחשב באמצעות ה-iTest **תחליף** את ההתאמות: הכתבה לבוחן ניטראלי ושעתוק.
- בסוף שנת הלימודים תשע"ח- בקשות להכתבה וגם לשעתוק בכל המקצועות יועברו לדיון בוועדה המחוזית.
  - תלמיד שבקשתו להתאמות מסוג הכתבה לבוחן ניטראלי/שעתוק תאושר על ידי הוועדה המחוזית, יבחן בשנת הלימודים תשע"ט על ידי הקלדה על מחשב באמצעות ה-iTest בלבד בכל המקצועות רבי המלל.
- במקרים חריגים בהם ההתאמה הקלדה על מחשב באמצעות ה-iTest לא תסייע לתלמיד, ניתן יהיה לפנות לוועדת חריגים שבאגף הבחינות לצורך המרת ההתאמה לבוחן אנושי.
- ה. **הקראה בנוסף להקלדה על מחשב באמצעות ה-iTest**- תלמיד שאושרה לו ההתאמה הקלדה באמצעות ה-iTest במקום הכתבה/שעתוק ובנוסף אושרה לו ההתאמה: הקראה, יוכל לקבל גם הקראה באמצעות המחשב בעת בחינת הבגרות. ההקראה תעשה על ידי חיבור לאוזניות במחשב ולא על ידי בוחן אנושי.
- ו. **הקראה באנגלית**- ההקראה תתבצע באמצעות מכשיר מסוג m.p. לתלמידים שאושרה להם ההתאמה מסוג הקראה. בעת בחינת הבגרות כל תלמיד יקבל כרטיס מיקרו SD עם שאלון הבגרות מוקלט. ההשמעה משלבת תצוגה חזותית והקראה בזמנית. בעת ההקשבה ניתן יהיה לעצור את המכשיר ולחזור לנקודות מסוימות על פי בחירה (לנווט בתוך הטקסט, לדלג..) ו/או לחזור ולהקשיב שנית.
- כאמור, כל בתי הספר קיבלו כבר את המכשיר מסוג m.p. כולל אוזניות שסופקו ע"י משרד החינוך. קיימת חשיבות רבה לתרגל עם התלמידים את השימוש במכשיר לאורך השנה, לפני בחינת הבגרות.
- ז. **תאריך הגשת הבקשות**- כל הבקשות יוגשו לוועדה המחוזית עד יום ראשון ה- 3.6.18 (כ' בסיון תשע"ח). תאריך ההגשה הוקדם, על מנת לאפשר לוועדות שיח עם הצוות החינוכי טרם יציאתו לחופשה וכן, על מנת להפחית עומס על הצוות החינוכי בתהליך סיום שנת הלימודים.

3. התבוננות והתנסות בדרכי הוראה ולמידה במהלך השנה- קיימת חשיבות רבה לבדיקה ומעקב לאורך הרצף השנתי ולא רק לקראת הכנת התיק לוועדות- תהליכי התייעוד נדרשים מיד עם איתור התלמיד כמתקשה בתחילת שנת הלימודים ובהתאם לצורך ייעורו בדיקות נוספות ותייעודן.

חשוב להקפיד ולהתבונן בתלמידים עם לקויות למידה ולשאוף להכרות מעמיקה ומשמעותית מתוך דרכי ההוראה והלמידה השוטפות, קבלת תובנות על דרכי למידה מותאמות והקפדה על התנסויות מגוונות בדרכי הלמידה ובדרכי ההוראה. כל זאת, תוך עצירה, התבוננות ובדיקה בנקודות זמן הנדרשות לתהליך חשיבה ותייעוד לאורך השנה באופן מדורג. **בדיקה ראשונה, כדאי שתתבצע בשליש הראשון של כיתה י'.** לקראת סוף שנת הלימודים תערך התבוננות נוספת, על כל התהליכים המתועדים שהתרחשו במהלך השנה עם התלמידים הנ"ל על-ידי הוועדה הבית ספרית, וישקל הצורך בהתאמות בדרכי היבחנות עבורם. במידת הצורך, יש להגיש בקשות לוועדה המחוזית על פי נהלים אלה בלבד ועל- פי לוח הזמנים המפורט בהמשך. בית הספר יוכל להציג מסמכים נוספים פרט למבחנים, בתנאי שהם משקפים כיאות את צרכיו של התלמיד.

יש להדגיש, כי על מנת לאפשר לתלמיד לבטא את ידיעותיו בצורה מיטבית, לא ניתן לבחון אותו יותר מפעמיים על אותו מבחן (מבחן רגיל ומבחן משווה) ו/או במספר מבחנים ו/או במספר התאמות באותו היום. כמו כן, חשוב כי אורך המבחן המקורי לא יעלה על שני שיעורים אקדמיים רצופים.

4. הדגשים בהגשת הבקשות להתאמה בדרכי היבחנות

א. יש להגיש את כל הבקשות להתאמות עבור התלמיד – במועד אחד בלבד! לא ניתן להגיש חלקי בקשות ולכן נדרשת הקפדה יתרה לגבי ההחלטה בדבר סוג ההתאמה והיקף ההתאמות הנחוצות. יש לוודא שכל בקשה עבור תלמיד מוגשת במלואה לכל ההתאמות הנחוצות עבורו, עד תום כיתה י"ב. הגשה זו תקל על בית הספר בבניית לוח זמני בגרויות לתלמידים עם לקות למידה, שכן כל תשובות הוועדה יתקבלו במועד אחד ומראש, ותמנע עומס של הגשה חוזרת ונשנית. חשוב! הבקשה לא תידון אם לא יצורפו כל המסמכים הנדרשים. ניתן יהיה להגישה שוב לדיון רק במועד הבא (בשנת הלימודים העוקבת).

כאמור, יתקיים מועד אחד בלבד להגשת כל הבקשות.

- ב. יש להגיש את הבקשות לוועדה בשני קלסרים נפרדים (זאת על מנת לאפשר לוועדה דיון והחזרת תשובות על פי הדחיפות).
- א. עבור תלמידים הניגשים לבחינות הבגרות במועד חורף.
- א. עבור תלמידים הניגשים לבחינות הבגרות במועד קיץ בלבד.
- ג. **תקפות הנספחים** - יש להשתמש בנספחים עדכניים בלבד המצורפים לחוזר זה.

ב. קווים מנחים שיוכלו לסייע לצוות החינוכי בעת הדיון באישור הבקשה בוועדה הבית ספרית ו/או קבלת החלטה להגשה לוועדה המחוזית

קיימת שונות טבעית ביכולות ובהישגים של כלל התלמידים, על כן יש חשיבות רבה לתת את הדעת ולערוך הבחנה בין התאמות בדרכי ההוראה והלמידה להתאמות בדרכי ההיבחנות.

התאמות בדרכי היבחנות נועדו לשקף כראוי את הידע והמיומנויות של התלמיד, שאיכותם ורמתם עלולים להתעמעם עקב לקות למידה המשפיעה על הבעת הידע. מכאן, **יש לוודא כי אכן קיימת רמת ידע**. התאמות בדרכי היבחנות לא נועדו לסייע לתלמיד לשפר את הישגיו כשלעצמם, אלא לפצות על קשיים באופן הבעת הידע הקיים, שמקורם נוירולוגי. גם כאשר לתלמיד יש לקות למידה, אין משתמע בהכרח כי הלקות מחייבת התאמות בדרכי היבחנות. מכאן, **קיימת חובה לוודא עד כמה מבחן ללא התאמות אינו מאפשר את העברת הידע**.

1. הוועדה הבית ספרית

- לקראת הדיון בוועדה הבית ספרית יש לוודא שכל המסמכים מונחים בפני הוועדה. הדיון בוועדה הבית ספרית יתקיים לצורך:
- א. בדיקת נחיצות ההתאמות ברמה 2-3 ושקילת נחיצות הגשת הבקשות לוועדה המחוזית. הדיון יתקיים על פי העקרונות המפורטים בחוזר זה.
- ב. בדיקת נחיצות אישור ההתאמות ברמה 1 שבסמכות בית הספר. גם דיון זה יתקיים על פי העקרונות המפורטים בחוזר זה ובקפדנות יתרה.
- להרכב התיק ניתן לעיין בנספח 6 - תמצית דיון בהתאמות בדרכי היבחנות בוועדה בית ספרית המצורף למסמך זה.

הרכב הוועדה הבית ספרית - הרכב הוועדה הבית ספרית יכול להיות הרכב המועצה

הפדגוגית שמתכנסת במהלך השנה ו/או ההרכב הבא:

- ✓ יו"ר הוועדה, מנהל בית הספר או נציג
- ✓ מחנך הכיתה
- ✓ יועצת השכבה

- ✓ רכז השכבה
  - ✓ מורים מקצועיים
  - ✓ פסיכולוג בית הספר (על פי האפשרויות הקיימות)
  - ✓ מעריך תפקודי למידה (מת"ל) (במידה שיש)
  - ✓ רכז לקויות למידה או רכז התאמות
  - ✓ גורם נוסף- בהתאם לרלבנטיות ושיקול דעת בית הספר
- החלטת הוועדה תהיה חוקית אם תתקבל על ידי שלושה חברי וועדה לפחות,**
בכללם: יו"ר הוועדה, מחנך הכיתה, יועצת השכבה.

2. נקודות עזר לדין בוועדה –

- א. בחינת מקור הקושי בתפקודו של התלמיד במקצוע/ות המבוקש/ים.
  - ב. בחינת ההיסטוריה הלימודית וסיוע שקיבל בעבר.
  - ג. יש לוודא כי מקור הקושי אינו נובע מסיבה אחרת כמו תלמידאות לא הולמת, חוסר עניין, היעדרויות, היעדר פניות רגשית ועוד.
  - ד. המידע שנאסף בחוות דעת המורים, במבחנים וגיליון הציונים/תעודות של התלמיד, כמו גם הערכת המורה.
  - ה. עד כמה רמת הידע של התלמיד תואמת רמה בגרותית?
  - ו. עד כמה המבחנים המצורפים תואמים את רמת הידע הנדרש במקצועות בהם אמור התלמיד להיבחן?
  - ז. בהתייחס למבחנים: עד כמה הליקויים פוגעים בהבעת הידע של התלמיד (ולא ברכישתו)?
  - ח. מידע מהאבחון, כולל התייחסות לרקע ההתפתחותי והחינוכי ולמצאים התומכים/לא תומכים בבקשה- במקרים בהם התלמיד אובחן.
- יש להקפיד ולהתבסס על אבחונים הנערכים על פי דרישות והנחיות אגף לקויות למידה. לצורך כך ניתן לעיין **בדף מידע למאבחן שנמצא באתר שפ"י [בקישור הבא](#).**

3. קבלת החלטה - תתקבל על בסיס אינטגרציה של המידע מהמקורות השונים.

- לצורך אישור הבקשה, חובה לתעד את הדיון וכן שיתקיימו המאפיינים הבאים:
- רוב קולות של חברי הוועדה הבית ספרית לגבי הבקשה הספציפית.
  - המלצה ברורה של רוב מורי התלמיד.
  - רמת הידע של התלמיד הנה ברמה בגרותית.
  - האיתור הראשוני ומחווני המורים נמצאים בהלימה.

- חוות דעת המבחן המצביעה על לקות ספציפית שמצדיקה את הבקשה, במקרים בהם הומצא/ נדרש אבחון מקצועי.
- המבחן ללא התאמות אינו מאפשר הבעת הידע הקיים בהתאם לרמת התלמיד, ולא נמצאו דרכים לפיצוי על הקושי בהעברת הידע הקיים, למרות התערבות לימודית ורכישת ידע נדרש.
- מסמכים נוספים שיוכלו לסייע לדיון בנחיצות ההתאמות: שאלון איתור ראשוני (למורה, לתלמיד, להורה, נספחים א'1+א'2+א'3), מחוון מורה (נספח ב'), תיעוד מפורט של דיונים ותהליכי התערבות מכל סוג בתחום הרגשי, האקדמי ועוד.

4. קשר עם הורים

- א. זכות ההורים- הורים שיבקשו לעיין במסמכים המוגשים לוועדה הבית ספרית ו/או המחוזית יהיו רשאים לעשות כן.
- ב. טופס החזרת תשובות- עם קבלת תשובות הוועדה המחוזית בבית הספר- מומלץ להזמין את התלמיד והוריו להסבר התשובה שהתקבלה, או לוודא שהתשובה תועבר אליהם בדרך אחרת. הדבר חשוב במיוחד במידה שבקשת התלמיד שהוגשה על-ידי בית הספר לוועדה המחוזית נדחתה.
- ג. החלטת הוועדה הבית ספרית- עם קבלת החלטת הוועדה הבית ספרית לגבי התאמות שבסמכותה לאשר ו/או החלטות לגבי הגשת בקשות לוועדה המחוזית- מומלץ להזמין את התלמיד והוריו להסבר החלטה שהתקבלה. הדבר חשוב במיוחד במידה והוועדה הבית ספרית החליטה לדחות את הבקשה. במידה ולא התקיימה פגישה, יש לוודא שההורים והתלמיד קיבלו את ההחלטה בדרך אחרת. להורים קיימת זכות ערר על החלטת הוועדה הבית ספרית.
- ד. מכתבים להורים- הנכם מתבקשים שלא להוציא להורים מכתבים בנושא התאמות בדרכי היבחנות, אלא להסתמך ו/או להפנות לעיון בחוזרים המפורסמים.

טבלה מסכמת- התאמות בדרכי הבחנות ברמה 1-2-3

רמה	סוג התאמה	מאושרת על ידי ¹	בהתבסס על	הערות
רמה 1 ההתאמות אינן פוגעות במהות הנמדדת בבחינה	שעתוק הבחינה	וועדה מחוזית	חוות דעת והמלצות של מורים ודוגמאות מבחנים	אין צורך באבחון דידקטי או פסיכודידקטי
	הארכת זמן הבחינה בשיעור של 25%	הוועדה הבית ספרית	חוות דעת והמלצות של מורים ודוגמאות מבחנים	אין צורך באבחון דידקטי או פסיכודידקטי
	התעלמות משגיאות כתיב	הוועדה הבית ספרית	חוות דעת והמלצות של מורים ודוגמאות מבחנים	נדרש אבחון דידקטי או פסיכודידקטי
	הגדלת שאלון הבחינה	הוועדה הבית ספרית	מסמך רפואי המעיד על קושי או מסמך קביל אחר	אין צורך באבחון דידקטי או פסיכודידקטי
	שימוש בדף נוסחאות מורחב	הוועדה הבית ספרית	אבחון דידקטי או פסיכודידקטי	/
	הקלדת תשובות על מחשב באמצעות ה- iTest	אישור הוועדה המחוזית להכתבה/ לשעתוק	הגשת תיק לוועדה בהתאם לחוזר הנהלים	בכל מקצועות רבי המלל
	הקלדת תשובות על גבי מחשב	ועדת חריגים	² מסמך קביל תומך חוות דעת של מורים ודוגמאות מבחנים	אין צורך באבחון דידקטי או פסיכודידקטי

¹ הבקשה, המסמכים, העבודות והמבחנים המוגשים צריכים להיות בהלימה לרמה הנדרשת. יש לפעול על פי הנהלים ולהשתמש בנספחים המצורפים בהתאם לשכבת הגיל.

המסמכים שיוכלו לסייע לדיון בנחיצות ההתאמות: שאלון איתור ראשוני (למורה, לתלמיד, להורה, נספחים א'1+א'2+א'3), מחוון מורה (נספח ב'), תיעוד מפורט של דיונים ותהליכי התערבות מכל סוג בתחום הרגשי, האקדמי ועוד, אבחון דידקטי או אבחון פסיכו דידקטי (בהתאם להתאמות הנדרשות), מכתב בכתב ידו של התלמיד, מבחנים של התלמיד (האופן בו התקבל הציון המדווח, במקרים בהם אושרה התאמה- איזו התאמה, הערכה חלופית- איזו וכד'), הערכה חלופית, תעודות סיום של התלמיד.

² מסמך קביל- כגון: רפואי, מרפאה בעיסוק ועוד

הערות	בהתבסס על	מאושרת על- ידי	סוג התאמה	רמה
הבחינה תתבצע על- ידי הקלדת תשובות על מחשב באמצעות ה- iTest בלבד, בכל מקצועות רבי המלל	אבחון דידקטי או פסיכודידקטי	וועדת התאמה מחוזית בלבד	הכתבה/ הקראה לבחון ניטראלי (באנגלית השמעת שאלון או הקלדת/ הקלטת תשובות)	רמה 2 עולות לפגוע באופן חלקי במהות הנמדדת בבחינה. מתייחסות בעיקר לשינויים בתנאי הבחינה ולא בתוכנה
לבקשה להתאמות באנגלית- חובה להרחבה ספציפית לאנגלית בגוף האבחון				

הערות	בהתבסס על	מאושרת על- ידי	סוג התאמה	רמה
	אבחון פסיכודידקטי או פסיכולוגי ודידקטי	ועדת התאמה מחוזית	מבחן בע"פ במקצועות רבי מלל	רמה 3 עולות לשנות את המהות הנמדדת בבחינה- שינוי הן בתנאי הבחינה והן בתוכנה
לבקשה להתאמות באנגלית- חובה התייחסות ספציפית לאנגלית בגוף האבחון.	אבחון פסיכודידקטי או פסיכולוגי ודידקטי	ועדת התאמה מחוזית	מבחן בע"פ באנגלית באמצעות מבחן מתוקשב (השמעה+ הקלטה = מתוקשב) 3	
לבקשה למבחן מותאם במתמטיקה- חובה הרחבה בגוף האבחון בתחום (בנוסף לתת מבחן חשבון במבחני אינטליגנציה).	אבחון פסיכודידקטי או פסיכולוגי ודידקטי	ועדת התאמה מחוזית	מבחן מותאם	
	אבחון פסיכודידקטי או פסיכולוגי ודידקטי	ועדת התאמה מחוזית	הקראה או הקראה והכתבה (בנוסף למותאם) במקצועות: ערבית/ עברית: הבנה, הבעה ולשון	
	אבחון פסיכודידקטי או דידיקטי	ועדת התאמה מחוזית	הכתבה במקצועות: ערבית/ עברית: הבנה, הבעה ולשון (ללא מבחן מותאם)	
בנוסף, חובה לצרף אבחון במתמטיקה המצביע על דיסקלקוליה חמורה ומשמעותית.	אבחון פסיכודידקטי או פסיכולוגי ודידקטי	ועדת התאמה מחוזית	המרת המבחן במתמטיקה למקצוע מדעי אחר	

³ בחינה בע"פ באנגלית או כפל התאמה (השמעת השאלון + הקלטת / הקלדת תשובות הבחינה)- תלמידים שאושרה להם ההתאמה בוועדות התאמה מחוזית, יוכלו להבחן רק באמצעות בחינה מתוקשבת. **חובה** הרחבה בגוף האבחון בתחום.

לאחר אישור הבקשות על-ידי הוועדה המחוזית יש להתעדכן לגבי הליך הבחינה, המבנה ואופן יישום ההתאמות בהתאם להוראות שיתפרסמו באתר המפמ"ר בסמוך למועד הבחינה.

(1) **היבחנות בע"פ** - בבקשה להתאמה להיבחנות בע"פ במקצועות רבי מלל, יש לצרף שתי דוגמאות של מבחנים משווים מתחומי דעת שונים, כולל שאלון הבחינה. לכל מבחן יש לצרף את חוות דעת המורה, עם הערות, ציון כולל וניקוד לכל שאלה. (מבחנים משווים - מבחנים זהים: מבחן רגיל ותמלול המבחן בע"פ). כמו כן, יש לצרף הוכחה על אי יעילות ההתאמות מסוג הקראה ו/או הכתבה (ראה סעיף הקראה/הכתבה) בהתאם לקשייו של התלמיד וביחס לנחיצות הבחינה בע"פ. האישור תקף רק למקצועות רבי מלל. במהלך תמלול הבחינה יש להקפיד להימנע מתיקון הנוסח של התלמיד מהוספה/ תיווך/ פירוש מילים ולשמור ככל שניתן על נאמנות למקור לדבריו של התלמיד.

(2) **התאמות מסוג הקראה ו/או הכתבה** - יש לצרף שתי דוגמאות של מבחנים משווים (מבחן ללא הקראה/הכתבה ומבחן עם הקראה/הכתבה) מתחומי דעת שונים, כולל שאלון הבחינה. לכל מבחן יש לצרף את חוות דעת המורה, עם הערות, ציון כולל וניקוד לכל שאלה. **הקראה** - אישור שיתקבל מהוועדה המחוזית על **התאמה מסוג הקראה ברבי מלל**, יהיה תקף לכל המקצועות, פרט למקצועות השפה חובה (אנגלית, ערבית/עברית: הבנה, הבעה ולשון, עברית לדוברי ערבית), ושפה זרה שניה- כגון: ספרדית, סינית וכו'. **הכתבה** - אישור שיתקבל מהוועדה המחוזית על התאמה מסוג הכתבה ברבי מלל, יהיה תקף אך ורק למקצועות רבי מלל. במידה וקיימת נחיצות להגשת הבקשה להכתבה בתחום דעת שאינו רב מלל, יש להגיש בקשה נפרדת (בתנאי שההתאמה קיימת) ולצרף מסמכים רלוונטיים בהתאם לנהלים. בהתאמה מסוג הכתבה, יש לצרף תמליל מלא. התמליל יכתב באופן מדויק וזהה לתשובותיו של התלמיד.

(3) **בקשה להיבחנות במבחן מותאם** במקצועות רבי מלל - יש לצרף שני מבחנים מתחומי דעת שונים, כולל שאלון הבחינה. לכל מבחן יש לצרף את חוות דעת המורה, עם הערות, ציון כולל וניקוד לכל שאלה. תלמידים שאושרה להם ההתאמה להבחנות במבחנים מותאמים ילמדו את כל היקף החומר הנדרש לבחינות הבגרות. בבחינה מותאמת, לא יתאפשר להפחית מחומר הלימוד לבחינה. להסבר, ניתן לעיין [בקישור הבא](#).

4) **התאמות להיבחנות במקצוע אנגלית** - מיומנויות הקריאה והכתיבה הן המהות של מקצוע הבחינה בשפה האנגלית ולא כאמצעי כפי שזה במקצועות רבים. על כן, התאמות בדרכי היבחנות המתייחסות למיומנויות אלה דורשות הקפדה מיוחדת. ניתן לשקול את נחיצות ההתאמות באנגלית בהתאם לממצאי המסמכים הנדרשים כפי שמפורט בטבלה שבעמודים 11-12 ובנספח 12 שאלון למורה.

דגשים: באנגלית - אין בחינה מותאמת.
בחינה בע"פ - מתבצעת באמצעות מבחן מתוקשב.

5) **התאמות בהיבחנות במקצוע עברית: הבנה, הבעה ולשון (מגזר יהודי) ובמקצועות ערבית: הבנה, הבעה ולשון, עברית (למגזר שאינו יהודי)**

במסגרת המקצוע הבנה הבעה ולשון, נלמדים ונבדקים כישורי השפה בתחום האורייני (קריאה וכתבייה) והידע הלשוני. תפקוד התלמידים בתחומים אלה הוא ממהות המקצוע ולא אמצעי לבדיקת ידע. על כן לא ניתן לפטור את התלמידים עם לקות הלמידה מתפקוד אורייני בבחינות בשפת האם, אלא במקרים חריגים ביותר בלבד. חשוב מאוד לעשות כל מאמץ במשך שנות ההוראה בבית הספר כדי להקנות לתלמידים אסטרטגיות "עקיפה ופיצוי" במטרה לאפשר להם להגיע לתפקיד אורייני המאפשר התמודדות עם טקסט.

ההתאמות הקיימות במקצועות אלה:

1. **התאמות בסמכות הוועדה הבית ספרית:** התעלמות משגיאות כתיב, הגדלת שאלון הבחינה, תוספת זמן. התאמות אלה (ברמה 1) אמורות לתת מענה למרבית התלמידים המתקשים במקצוע זה בשל לקותם/ קשייהם. כאמור, אישור להתאמות הללו הנו בסמכות הוועדה הבית ספרית ולגביהן אין צורך באישור ועדת ההתאמות המחוזית או הפיקוח על הוראת העברית.

2. עבור תלמידים שהתאמות ברמה 1 אינן יעילות דיין עבורם, אפשר לבקש מבחן מותאם כמפורט להלן:

א. **מבחן מותאם במקצועות עברית: הבנה, הבעה ולשון (מגזר יהודי) ובמקצועות ערבית: הבנה, הבעה ולשון:**

שאלון הבחינה במקצועות: עברית/ערבית: הבנה, הבעה ולשון שונה משאלון הבחינה הרגיל. השאלון המותאם נבנה באופן שלוקח בחשבון את קשייו של התלמיד, כולל קשיי קריאה וכתבייה.

עברית לדוברי ערבית (למגזר שאינו יהודי): כללי ההיבחנות במבחן מותאם ברבי מלל חלים גם על מבחן מותאם בעברית לדוברי ערבית.

את הבקשה לאישור התאמות אלה, יש להגיש לוועדת ההתאמות המחוזית בליווי המסמכים הנדרשים, לאחר דיון קפדני במסגרת הוועדה הבית ספרית. **הגשת הבקשה תעשה בהתאם למפורט בחוזר זה ובנספח 10.**

ב. **בקשה להתאמות "הקראה" ו"הכתבה" במקרים חריגים ביותר במקצועות: עברית: הבנה, הבעה ולשון (מגזר יהודי) ובמקצועות ערבית: הבנה, הבעה ולשון, ועברית (למגזר שאינו יהודי).** לעיתים רחוקות מאוד, על רקע של לקות קריאה ו/או כתיבה חמורה במיוחד, ניתן לבקש עבור התלמיד התאמה של הקראה/הכתבה במבחן מותאם. גם בקשות מיוחדות אלה יידונו בוועדת ההתאמות המחוזית והן ייבחנו בקפידה רבה.

בקשה להקראה - במקרים חריגים וספורים בלבד יש לשקול הגשת בקשה לוועדת התאמות להקראה בנוסף למבחן מותאם. הבקשה תידון רק אם מבחן מותאם ימצא שאינו מספק.

יש להדגיש כי לצורך בקשה נוספת זו של הקראה, חוות הדעת חייבות לכלול ממצאים מוצקים, הנתמכים בדוגמאות לליקויי קריאה חמורים והוכחת יעילות ההקראה בעזרת מבחן משווה.

בקשה להכתבה - ניתן לבקש הכתבה ללא מבחן מותאם במקרים חריגים מאוד ובהתאם לקשייו של התלמיד.

למידע נוסף בנושא: התאמות במקצוע ערבית/ עברית לדוברי ערבית במגזר הערבי והדרוזי, יש לעיין באתרי המפמ"ר.

6) **התאמות בדרכי היבחנות במקצועות מדעים מדויקים (מתמטיקה, פיזיקה, כימיה וכו')**

א. **בחינה בע"פ** - להוציא מקצוע ביולוגיה (פרט למעבדה) - אין במקצועות אלה התאמה של בחינה בעל פה.

ב. **הקראה** - התאמה של הקראה במקצועות אלה ניתנת רק לחלקים שאינם חישוביים.

ג. **התאמות להיבחנות במקצוע מתמטיקה:**

להלן ההתאמות: הארכת זמן, שימוש בדף נוסחאות מורחב, הקראת שאלון הבחינה, מבחן מותאם והמרת הבחינה במקצוע מדעי אחר.

התאמות בסמכות הוועדה המחוזית: למעט הארכת זמן ודף נוסחאות מורחב, את כל שאר הבקשות יש להגיש לוועדה המחוזית. חובה הרחבה בגוף האבחון בתחום.

ההתאמה "הכתבה לבוחן" במקצוע מתמטיקה - לא קיימת. הניסיון שהצטבר במשך השנים מצביע על כך שהתאמה זו אינה יעילה במקצוע מתמטיקה. במטלות מתמטיות מוטל עומס רב על תפקודי זיכרון ועל תפקודי קשב, תפקודים הנחוצים גם לשימוש יעיל בהתאמה "הכתבה לבוחן". "התחרות" על משאבים קוגניטיביים זהים בין ההתאמה "הכתבה לבוחן" לבין מטלות מתמטיות, מבטלת את יעילותה של התאמה זו במקצוע מתמטיקה.

מבחן מותאם - לאחר אישור הוועדה המחוזית בהתאם להוראות שיתפרסמו באתר המפמ"ר בסמוך למועד הבחינה (נדרשת הרחבה במתמטיקה באבחון).

המרת הבחינה במתמטיקה במקצוע מדעי אחר

בקשה להמרה ממתמטיקה למקצוע מדעי אחר, לתלמידים עם דיסקלקוליה חמורה מאוד - ניתן להגיש את הבקשה לדין **לוועדה המחוזית לפני המעבר לכיתה י'** על מנת לאפשר לתלמיד הזקוק לכך, למידה רציפה במהלך התיכון. תלמיד שבקשתו להמרת המבחן במתמטיקה במקצוע מדעי אחר מאושרת, נדרש ללמוד מקצוע מדעי אחר (מקצועות ההמרה מפורסמים בחוזר מנכ"ל). זאת כמובן בתנאי שהבקשה עומדת בדרישות הפורמאליות. בבקשה להמרה **חובה לצרף אבחון במתמטיקה המצביע על דיסקלקוליה חמורה** (בנוסף לאבחון הפסיכודידקטי). לקביעת המקצוע המדעי שימיר את לימודי המתמטיקה יש לתאם עם מפמ"ר המקצוע המבוקש כהמרה. תהליך הלמידה של מקצוע ההמרה מחייב למידה אינטנסיבית לאורך שנות לימודיו של התלמיד בחטיבה העליונה, ולכן יש להגיש את הבקשה להמרה בסוף כיתה ט'.

(7) **מקצועות בהם אין נספח מתאים** - בקשות להתאמות במקצועות נוספים שאין עבורם נספח ספציפי (כגון: כימיה...), ניתן להגיש על נספח אחר שנראה רלוונטי למקצוע מבין הנספחים 9,10,11 (לא רלוונטי לשפה זרה שניה). יש לוודא עם מפמ"ר המקצוע לגבי סוג ההתאמות הקיימות במקצוע, לפני ההגשה לוועדה המחוזית.

(8) **כיתות מיוחדות** - תלמידים הלומדים בכיתות מיוחדות (כגון: טו"ב, מחוננים) שקיבלו אישור להבחנות בבחינות הבגרות בעת שילמדו בכיתה י' וקיים לגביהם חשד ללקות למידה, יש לבדוק את נחיצות ההתאמות לאורך לימודיהם **בכיתה ט'** ובמידת הצורך להכין עבורם בקשה לדין ולהגישה לוועדות ההתאמות המחוזית לפני המעבר לכיתה י' (בסוף כיתה ט' - 3.6.18). לבקשה יש לצרף תעודות של **כיתות ח'-ט'**. זאת כמובן בתנאי שהבקשה עומדת בדרישות הפורמאליות. במקביל להגשת בקשות לוועדה המחוזית, יש להסדיר את הנושא מול אגף תחום הדעת בו נבחנים תלמידי כיתות אלו. כמו כן, יש להסדיר את הגשת הבקשות לאגף הבחינות על פי ההנחיות המופיעות בחוזרי מנכ"ל בנוגע להיבחנות בכיתות י' לאוכלוסיות מיוחדות.

1. צוות בית הספר ירכז את בקשות ההתאמה של תלמידיו **בשני קלסרים נפרדים (כאמור, על פי מועדי הבחינות: חורף, קיץ)**, ויעבירן ליו"ר וועדת ההתאמות המחוזית על פי הכתובות המפורטות בנספח 5.
2. מסמכיו של כל תלמיד יהיו אסופים בשמרדף נפרד, ובראשם:
  - א. נספח 1 – בקשות להתאמות: רשימת מסמכים וההתאמה המבוקשת.
  - ב. נספח 3 – טופס הפניה לדין בוועדת התאמה מחוזית.
3. נספח 2 – ריכוז בקשות התאמה - יש לצרף לקלסר רשימה מרוכזת של כל הבקשות הכלולות בקלסר, בחתימת מנהל בית הספר. חתימת המנהל מאשרת כי הבקשות נבדקו והן כוללות את כל המסמכים הנדרשים, בהתאם להנחיות האגף.
4. בנוסף, לכל בקשה יש לצרף גם:
  - ✓ צילום תעודת הזהות של התלמיד
  - ✓ צילום תעודות סיום של התלמיד מכיתה ט' + י' (בסוף כיתה י' – אפשרי גיליון ציונים). לכיתות טו"ב יש לצרף צילום תעודות סיום של התלמיד מכיתה ח' + ט' (בסוף כיתה ט' – אפשרי גיליון ציונים).
  - ✓ חוות דעת מפורטת של המורה/ים במקצוע/ות בהם מבוקשת ההתאמה (ראה נספחים מתאימים 9,10,11,12).
  - ✓ עבודות ומבחנים רלוונטיים של התלמיד (מבחנים מקוריים ולא צילומים), עם תאריך הבחינה, תיקונים, ציון וניקוד, הערות המורה ושאלוני המבחן. חשוב להדגיש את האופן בו התקבל הציון המדווח, במקרים בהם אושרה התאמה ואיזו התאמה (הערכה חלופית וכד').
  - ✓ מכתב של התלמיד אשר ייכתב בכתב ידו וינוסח על ידו.
  - ✓ ויתור סודיות.
  - ✓ אבחון פסיכו-דידקטי/ פסיכולוגי+דידקטי/ דידקטי- בהתאם לסוגי ההתאמה/ות המבוקשות, חתום ותקף.

ו. לוח זמנים להגשת בקשות להתאמות בדרכי היבחנות לוועדות התאמה מחוזיות.

1. הגשת כל הבקשות עד יום ראשון, 3 ביוני 2018 (כל בסיון תשע"ח)
2. החזרת תשובות מהוועדה המחוזית למועד חורף עד יום חמישי, 1 בנובמבר 2018 (כ"ג בחשון תשע"ט).
3. החזרת תשובות מהוועדה המחוזית למועד קיץ עד יום שני, 1 בינואר 2019 (כ"ד בטבת תשע"ט).
4. בקשה ללמידה והמרה ממקצוע מתמטיקה למקצוע מדעי אחר, לתלמידים עם דיסקלקוליה חמורה- ניתן להגיש על פי לוח הזמנים (לקראת הכניסה לחטיבה העליונה).

ז. וועדות ערר

א. ועדת ערעורים עליונה

1. הגשת ערעור על החלטת ועדה בית ספרית - הורים ו/או תלמיד המבקשים לערער על דחיית הבקשה על ידי הוועדה הבית ספרית, יפנו אל מחנך הכיתה עם הנימוקים לערעור. מחנך הכיתה בשיתוף עם רכז ההתאמות הבית ספרי, יגיש את הערעור בצירוף כל המסמכים שהיו מונחים בפני הוועדה הבית ספרית לוועדת התאמות מחוזית ביושבה כוועדת ערר, במועדי ההגשה הקיימים (ראה לוח זמנים). החלטת וועדת התאמות מחוזית כוועדת ערר, תהיה הדיון האחרון בעניינו של התלמיד לגבי ההתאמות שבסמכות בית הספר.
  2. הגשת ערעור על החלטת הוועדה המחוזית - מורים/ הורים ו/או תלמיד המבקשים לערער על דחיית הבקשה על ידי הוועדה המחוזית, יפנו את הבקשה לוועדת ערר באמצעות בית הספר בלבד, עם כל המסמכים שהיו מונחים בפני הוועדה המחוזית, הנימוקים לערעור ומסמכים מגבים בנוסף, במידה ויש.
- הדיון בוועדת ערר יהיה הדיון האחרון בעניינו של התלמיד לגבי ההתאמות שבסמכות הוועדה המחוזית, והחלטתה תהיה סופית.

3. הגשת ערעור

לא ניתן להגיש ערעור על בקשה שלא נדונה בוועדת התאמות מחוזית או בקשה שנשלחה לוועדה המחוזית והוועדה השיבה כי: "לא ניתן לקבל החלטה על בסיס המסמכים שהוגשו" (במקרה זה הבקשה חוזרת לדין בוועדה המחוזית).

א. תלמיד זכאי לערער על החלטתה של ועדת ההתאמות המחוזית רק פעם אחת. לאור זאת, יש לבחון היטב את טיב העדויות שנאספו להצדקת הערעור ולשקול האם יש מקום להמתין למועד הבא, שייתכן ועד אז יצטברו ראיות נוספות ומוצקות יותר התומכות בערעור.

ב. הגשת הבקשות לוועדת ערעורים עליונה תתבצע על גבי נספח 8 תשע"ח, המצרף לחוזר זה. יש לוודא כי כל המסמכים והדיווחים הנדרשים מצורפים לבקשה (על פי רשימה המפורטת בנספח).

ג. יש להגיש כל בקשה בשמרדף נפרד ולהדגיש את מועד הבחינה של התלמיד (חורף/קיץ).

ד. לוח זמנים להגשת הבקשות לוועדת ערר:

I. הגשת ערר בסמוך להחזרת תשובות הוועדה המחוזית הינו על פי המצוין בתשובת הוועדה המחוזית (עד 21 ימים מיום קבלת התשובה, חודשי הקיץ וחופשות החגים לא נספרים ב- 21 ימים).

II. הגשת ערר שלא בסמוך להחזרת תשובות הוועדה המחוזית- במקרה שאין בפני בית הספר את כל המסמכים הנדרשים לערעור ו/או התלמיד טרם רכש את הרמה הנדרשת, בית הספר יוכל להגיש ערעור לקראת מועד הבחינות הבא.

רק ערעורים שיוגשו תוך 21 יום מתאריך קבלת התשובה של ועדת התאמות מחוזית לממשק בית הספר (עם הסייגים הכתובים לעיל) **יידונו לקראת המועד הקרוב**. כמו כן, בשל קוצר הזמן, לא ניתן להתחייב כי בקשות ערעור שהתקבלו בוועדת ערר בזמן, ואשר חסרו בהן מסמכים והוועדה הורתה להשלימם, אך אלה הגיעו לוועדה לאחר המועד הנקוב- ידונו לקראת מועד הבחינות הקרוב.

וועדת חריגים: תלמידים הזקוקים להתאמות החורגות מההתאמות שהנן בסמכות ועדת התאמות בית ספרית וועדת התאמות מחוזית- יפנו לוועדת חריגים.

- דוגמאות להתאמות חריגות: בקשה לשימוש במעבד תמלילים, בקשה להתאמה של הכתבה לבוחן ניטרלי במתמטיקה, בקשה להתאמה של בחינה בעל פה בכימיה, תוספת זמן של 50% וכד'.
- מאחר שמדובר בבקשה חריגה במיוחד יש לשקול היטב את הגשתה לוועדת חריגים ובמקרה של הגשה לגבותה בכל המסמכים הרלוונטיים התומכים בבקשה, כולל אבחונים, חוות דעת המורים, עבודות התלמיד ומסמכים רפואיים בהתאם לבקשה.

אגף הבחינות:

לצורך דיווח על ההתאמות עבור כל סוגי ההתאמות בדרכי היבחנות לאגף הבחינות, יש להקפיד לדווח על התאמות במועד הנקוב ולוודא שהבקשה אושרה בדו"ח משוב לבית הספר ובמקביל לעקוב אחר הוראות אגף הבחינות.

להלן תארכי הדיווח לאגף הבחינות עבור נבחנים בשנת הלימודים תשע"ח:

- עבור מועד חורף: עד יום חמישי, כז' בחשון תשע"ח 16.11.2017
- עבור מועד קיץ: עד יום חמישי, כח' באדר תשע"ח 15.03.2018

ט. תרשים התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים הנבחנים בשנה"ל תשע"ט

באישור ועדה מחוזית

אנגלית

אבחון פסיכודידקטי הכולל הרחבה בתחום. מחוץ מורה (נספח 12), מבחן משוה, תמלול הבחינה, חיבור בכתב ידו של התלמיד. הבחינה מתבצעת באופן מתוקשב.

מתמטיקה

אבחון פסיכודידקטי הכולל הרחבה בתחום. מחוץ מורים (נספח 9/9א), מבחן דוגמא

עברית: הבנה, הבעה ולשון.
עברית: הבנה, הבעה ולשון.
עברית לדובר ערבית

אבחון פסיכודידקטי, מחוץ מורים (נספח 10/10א), מבחן דוגמא, חיבור של התלמיד (כ-15 שורות)

במקרים בודדים בלבד: הקראה- רק בנוסף למבחן מותאם הכתבה- ניתן לבקש ללא מבחן מותאם

רבי מלל

2 מחווי מורים (נספח 11/11א), 2 מבחנים משווים, תמלול הבחינה בע"פ והוכחה לאי יעילות הקראה/הכתבה.

תחום דעת
התאמה

בעל פה

מותאם

הקראה/הכתבה

שעתוק

המרה

2 מחווי מורים (נספח 11/11א), 2 מבחנים לדוגמא

2 מחווי מורים (נספח 11/11א), 2 מבחנים משווים ואבחון דידקטי או פסיכו-דידקטי

נספח 13, מבחן מקורי ומבחן משועתק

בסמכות הוועדה המחוזית
מחוץ מורים (נספח 9/9א), דוגמת מבחן. אבחון נפרד ומעמיק המצביע על קיומה של דיסקלקוליה חמורה

בסמכות הוועדה המחוזית

את כל הבקשות לוועדת התאמות יש להגיש על נספחי תשע"ח בלבד, בצירוף: נספח 1, נספח 3 חתום ע"י מנהל, אישור הורים (נספח 4), תצלום ת.ז., תעודות (כיתות ט + י + שנה אחרונה לתלמידי יא), מכתב תלמיד, מחווי מורים (נספחים 9-12), ואבחון משולב (פסיכו-דידקטי) חתום בכתב יד המאבחן (פרט להקראה/הכתבה במקצועות רבי מלל ואנגלית בהם ניתן להסתפק באבחון דידקטי ושעתוק ללא אבחון).

באישור בית ספר

נדרש אבחון (דידקטי/או פסיכודידקטי)

ללא אבחון

דף נוסחאות מורחב
- התעלמות משגיאות כתיב בכל המקצועות
- הקלדה באמצעות ה-iTest (תלמידים שאושרה להם ההתאמה הכתבה לבוחן במקצועות רבי מלל)

- הגדלת שאלון הבחינה
- הארכת זמן (25% מוזמן הבחינה)
- הקלדה ע"ג מחשב (באישור ועדת חריגים)

דגשים והערות לכל ההתאמות ברמות 1-2-3

דגשים

- נדרש תהליך היכרות עם התלמיד לאורך השנים.
- הערכה תפקודית תוך דגש על תהליכי למידה/הערכה.
- תיעוד בדיקת נחיצות ההתאמות בבחינות הבגרות באופן מדורג לאורך השנה.
- הגשת הבקשות לוועדה עד ה- 3.6.2018 (עבור מועד חורף וקיץ)
- יש להגיש בקשה אחת עבור כל ההתאמות המבוקשות- במועד אחד.

הערות

- מכתב בכתב ידו של התלמיד- נדרש מכתב בכתובה חופשית, ללא הדרכה מקדימה ולא מוקלד.
- להתאמות המוגשות לוועדה המחוזית לרמה 3, נדרשים מסמכים המעידים על אי יעילות ההתאמות הקראה/הכתבה.